

бізнес-процесах. Переваги такого підходу включають зменшення викидів в атмосферу, оптимізацію використання ресурсів та зниження витрат на транспортування.

Економічні вигоди також очевидні, зокрема, зменшення витрат на паливо та енергію, підвищення ефективності та конкурентоспроможності компаній через оптимізацію логістичних процесів.

Проте, існують складнощі, пов'язані з впровадженням таких підходів, зокрема, великий обсяг даних, які необхідно аналізувати, неоднорідність стандартів у сфері оцінки екологічної підтримки та складність у визначенні відповідності логістичних рішень сталим критеріям.

Отже, оптимізація логістичних мереж з урахуванням екологічних аспектів є важливим завданням для сучасних підприємств. Незважаючи на всі складнощі, переваги цього підходу роблять його надзвичайно цінним для бізнесу та суспільства в цілому.

Список посилань:

1. Кудирко О.В. Інновації в логістиці: перспективи використання технології блокчейн у ланцюгах поставок. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Вип № 15, частина 1. 2017.

2. Аналітика Big Data підвищує масштабованість логістичних послуг. URL: <https://www.bigdatalab.com.ua/news-116/> (дата звернення 18.03.2024).

3. Використання технологій Інтернету речей (IoT) для оптимізації логістичних процесів URL: <https://cargofy.ua/uk/blog/vikoristannya-tehnologii-internetu-rechei-iot-dlya-optimizacii-logistichnih-procesiv> (дата звернення 08.04.2024).

4. Варфоломеев М. О., Чуріканова О. Ю. Циркулярна економіка як невід'ємний шлях українського майбутнього в аспекті глобалізації. Ефективна економіка. 2020. № 5.

5. Екологічні аспекти транспортної логістики URL: <https://cargofy.ua/uk/blog/ekologichni-aspekti-transportnoji-logistiki> (дата звернення 22.04.2024).

УДК 338.481.32:63

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА ПІДПРИЄМНИЦТВА В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ

Марчук В.І., магістр

Національний університет біоресурсів і природокористування України

STATE SUPPORT OF ENTREPRENEURSHIP IN THE AGRICULTURAL SECTOR

V. Marchuk, Master

National University of life and environmental sciences of Ukraine

Підприємництво в аграрному секторі є основою гарантування продовольчої безпеки, оскільки фізична та економічна доступність харчових продуктів обумовлює соціальну та політичну стабільність в країні. Варто зазначити, що на ринку поглиблюються протиріччя між приватними інтересами бізнесу й інтересами суспільства, оскільки виробляється та реалізується прибутковіша продукція без урахування структури сівозмін, що, у свою чергу чинить вплив на екологію та соціальну сферу сільських територій [1].

Відтак, державна підтримка аграрного підприємництва є усвідомленою багатьма країнами економічною необхідністю і реалізується низкою різноманітних способів та інструментів [2].

Так, до прикладу, у США у 2014 р. на законодавчому рівні традиційну пряму бюджетну допомогу було замінено на страхування ризиків – у разі, якщо аграріям загрожує сильна посуха, повінь або інша непередбачувана ситуація на ринку, реалізується механізм менш витратного часткового страхування, за умови менших ризиків страховка може бути вищою. Законом «Про сільське господарство – 2014» було затверджено виділення упродовж декількох років 956,4 млрд доларів на реалізацію ряду програм, зокрема, у галузі торгівлі, досліджень, відновлюваної енергії тощо. У документі збереглася програма субсидування фермерів у випадку зниження до певного рівня ринкових цін на основні культури.

У Нідерландах, другій у світі після США країні-експортері сільськогосподарської продукції, серед субсидій для фермерів існує програма гарантування частини позики, яку готова взяти на себе держава. Вона призначена для малих і середніх підприємців. Також нею можуть скористатися молоді фермери віком до 39 років. Варто зазначити, що лише 5 % голландських фермерів молодші 35 років. Відповідно, з метою залучення молодих підприємців в аграрну сферу, функціонує програма надання допомоги (на будівництво, землю, техніку тощо) фермерам віком до 41 року.

У Франції на підтримку аграрного підприємництва у середньому витрачається до 40 млрд євро на рік. Центральною ланкою в системі кредитного забезпечення аграрного сектора є банк «Crédit Agricole». Механізм дії пільгового надання кредитів ґрунтується на принципі державного погашення банком різниці між договірною відсотковою ставкою і ставкою пільгової позики, наданої фермеру. Французькі підприємці мають також пільги на кредити: на придбання нової сільгосптехніки вони можуть залучати кошти під 3 - 4, на придбання землі - під 7 % річних [3].

Продовольча безпека України є по суті відповідальністю агробізнесу та держави. У сучасних умовах більшість українських фермерів не можуть ефективно організувати процес виробництва без достатньої кількості техніки, добрив, пального тощо через дефіцит фінансових ресурсів. Тому з метою сприяння відновленню та підвищенню економічної ефективності діяльності агробізнесу, розвитку ринків сільськогосподарської продукції необхідним є ефективний механізм державної підтримки розвитку сільського господарства [5].

В Україні державна підтримка аграрного підприємництва здійснюється за декількома напрямками.

15 березня 2024 р. Кабінет Міністрів України прийняв постанову [№ 300](#) «Про внесення змін до Порядку використання коштів, передбачених у Державному бюджеті для надання підтримки фермерським господарствам та іншим виробникам сільськогосподарської продукції». Цей Порядок було затверджено постановою № 918 у 2022 р. Наразі розширено перелік напрямів державної підтримки та збільшено суму доплат аграріям, зареєстрованим у Державному аграрному реєстрі.

Бюджетні кошти надаватимуться за такими напрямками та у такому розмірі:

- бюджетна субсидія на 1 га аграріям, які обробляють до 120 га земель сільськогосподарського призначення (розмір збільшено з 3,1 до 4 тис. грн з розрахунку 1 га);
- окрема бюджетна субсидія в розмірі 8 тис. грн на 1 га для сільськогосподарських виробників із деокупованих та тих територій, на яких завершені бойові дії;
- спеціальна бюджетна дотація для утримання ВРХ (корів) усіх напрямів продуктивності. За умови утримання від 3 до 100 корів, фермери зможуть отримати доплати в розмірі 7 тис. грн на одну голову;
- спеціальна бюджетна дотація на утримання від 5 до 500 маточного поголів'я кіз та/або овець у розмірі 2 тис. грн на одну голову [4].

Таким чином, державна підтримка підприємницької діяльності в аграрній сфері здійснюється за допомогою реалізації різноманітних механізмів, і з огляду на стратегічне значення галузі і надалі залишатиметься актуальною.

Список посилань

1. Ільчук М.М., Нікітченко С.О., Перегуда Є.Ф. Диверсифікація діяльності підприємницьких структур аграрної сфери. *Економіка АПК*. 2016. № 4. С. 13-20
2. Коденська М.Ю., Єремєєва А.В. Державна підтримка аграрного сектору економіки. *Економіка АПК*. 2013. № 6. С. 14-21.
3. Світові моделі підтримки сільського господарства. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/2012230-svitovi-modeli-pidtrimki-silskogo-gospodarstva.html>

4. Уряд розширив напрями підтримки для фермерських господарств.
URL:<https://minagro.gov.ua/news/uriad-rozshyryv-napriamy-pidtrymky-dlia-fermerskykh-hospodarstv>

5. Dibrova A., Ilchuk M., Konoval I., Androsovykh I., Zanizdra A. State support for agriculture in Ukraine in the post-war period. *Agricultural and Resource Economics*. 2023. Vol. 9. No. 3. Pp. 49–76. <https://doi.org/10.51599/are.2023.09.03.03>

УДК 338.4:339.5

ВПЛИВ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСИЇ НА АГРОБІЗНЕС УКРАЇНИ

*Міненко Софія Іванівна, доктор філософії з менеджменту, доцент
доцент кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування
Жмуд Андрій Сергійович, здобувач третього (освітньо-наукового) РВО
Державний біотехнологічний університет*

IMPACT OF MILITARY AGGRESSION ON AGRICULTURE OF UKRAINE

*Minenko Sofiia, Doctor of Philosophy in Management, Associate Professor
Associate Professor of the Department of Management,
Business and Administration
Zhmut Andrii, applicant of the third (educational and scientific) level of higher education
State Biotechnological University*

На сучасному етапі економічного розвитку агропромисловий сектор України відіграє важливу роль і є однією з ключових галузей, що має велике значення для економік багатьох країн з ринковою економікою. Виробнича основа агропромислового комплексу ґрунтується на розвинутій інфраструктурі та системі науково-дослідного забезпечення, що сприяє його зростанню.

Розвиток агропромислового сектору України потребує проведення збалансованих і взаємопов'язаних структурних змін у всіх його складових. Це включає максимальне використання науково-технічних досягнень, світового досвіду та інноваційних форм організації виробництва для вирішення актуальних питань.

До цих питань належать перерозподіл землі та майна, що включає поглиблення відносин власності на землю та впровадження механізмів реалізації права на власність. Також це включає приватизацію переробних підприємств, реструктуризацію підприємств і форм господарювання, розвиток кооперації та впровадження ринкових методів управління, таких як менеджмент і маркетинг.

Крім того, важливим є ефективне державне регулювання аграрної економіки через використання цінових механізмів, фінансово-кредитної та податкової систем, розвиток ринків сільськогосподарської продукції, матеріально-технічних ресурсів і послуг, а також інтенсифікація та диверсифікація зовнішньоекономічної діяльності [1]

Сільськогосподарська продукція відіграє надзвичайно важливу роль для України, оскільки країна має значний потенціал для її експорту. Україна володіє родючими ґрунтами та сприятливими кліматичними умовами, що є ідеальними для сільськогосподарського виробництва. Вона є одним із провідних світових експортерів зерна, соняшникової олії, олійних культур та інших аграрних товарів. Експорт сільськогосподарської продукції сприяє надходженню іноземної валюти, покращенню зовнішньоторговельного балансу та зміцненню позицій України на міжнародних ринках.

Для зрозуміння процесу експорту сільськогосподарської продукції необхідно враховувати різноманітні економічні фактори, які впливають на цей процес:

Валютний курс: Зміни в валютному курсі можуть впливати на конкурентоспроможність експортних товарів. Слабка національна валюта може сприяти збільшенню експорту, зробивши товари більш привабливими на міжнародних ринках.

Тарифи та мита: Високі митні бар'єри можуть ускладнити експорт, підвищуючи вартість товарів і знижуючи їх конкурентоспроможність.